

SETKÁNÍ S KNIHOU

KRONIKA LESA

Případ ztracených ježků

Martin Máj

Metodiku zpracovala:

Mgr. Marta Mojáková, ZŠ Dobratice

Konzultace:

Mgr. Silva Pšenicová, ZŠ Dobratice

Věková kategorie:

1. - 5. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

Práce s hláskami, výslovnost, psaní, ekosystém les

Vyučovací předměty:

český jazyk, prvouka, výtvarná výchova

Bibliografie:

MÁJ, Martin. KRONIKA LESA PŘÍPAD ZTRACENÝCH JEŽKŮ. Illustrations and lettering © Bianka Török, 2023. Brno: Host – vydavatelství, s.r.o., 2023. ISBN 978-80-275-1787-9.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Stručný obsah

Kdyby se Sherlock Holmes narodil jako lesní zvíře, co by asi byl zač? Rys s bystrým zrakem? Medvěd s nejlepším čichem? Vlk s pudem lovce? Samá voda. Nutkání odhalovat skryté zločiny a řešit záhady všeho druhu v sobě můžou objevit i mnohem méně pravděpodobní hrdinové.

V napínavé a čtivé lesní detektivce se role vyšetřovatele ujme ten zdánlivě nejméně povoláný slepý krtek. Krtek, který trpí traumatem z dětství a bojí se podzemí. Popleta a snadná kořist pro podvodníky. Jenže víte co?

Ono nic není takové, jak to na první pohled vypadá. A ať si třeba všichni říkají, že krtek je k ničemu, on věří svým instinktům a jde za nimi.

Tohle lesní společenství je plné života, humorných postav i velkých zápletek. Je to čtení pro ty, kdo se nebojí trochy napětí, vyžadují akci a přiměřené drama.

<https://www.databazeknih.cz/knihy/kronika-lesa-pripad-ztracenych-jezku-526605>

O autorovi

Martin Máj se narodil v roce 1986. Vystudoval katedru animované tvorby na FAMU. V současné době se zabývá animací, postprodukci a píše scénáře pro dětské seriály. Se svou ženou vytváří ve volném čase animované gify na Instagram majovi.studio. Kronika lesa je jeho první knižní projekt.

<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/martin-maj-156451>

Ilustrátorka

Bianka Török je slovensko-maďarská grafička a ilustrátorka. Má ukončené vysokoškolské vzdělání na Budapest Metropolitan University v Budapešti na Inštitúte užitočného umenia se zaměřením na návrhy grafik. Věnuje se grafickým pracím a ilustracím. Má ráda hlavně hravé umění jako pop-up knihy nebo společenské hry pro děti a mladé. Volně kombinuje tradiční malířské a grafické techniky s počítačovou postprodukcí.

<https://puclepucle.com/cs/autori/bianka-torok/>

Knihy typu Pop-up jsou interaktivní knihy, které obsahují různé 3D efekty a pohyblivé prvky, které se otevírají a vystupují ze stran knihy. Tyto knihy jsou obvykle určeny dětem a jsou velmi oblíbené pro svoji zábavnou a interaktivní povahu. Pop-up knihy mají často barevné obrázky, které se při otevření knihy vynoří a vytvoří 3D scény, čímž se rozvíjí dětská fantazie a zájem o čtení. Pop-up knihy mohou zobrazovat různá témata, jako jsou pohádky, věda, příroda, historie a mnoho dalších. Tyto knihy jsou skvělým způsobem, jak zapojit děti do čtení a objevování nových věcí.

<https://www.tonerdepot.cz/blog/fascinujici-svet-pop-up-knih>

Předpokládaná délka práce s knihou – 2 vyučovací hodiny českého jazyka + 1 hodina prvouky + 1-2 hodiny výtvarné výchovy nebo pracovních činností.

EVOKACE

Opakování učiva prvouky – ekosystém les, pojmy

- Zamyšlení se nad přinesenými přírodninami – dobrovolníci pojmenovávají (šiška, větvička, list, mech, ...).
- Rozdělení třídy do skupin. Každá skupina zapíše do připravené tabulky, co roste nebo žije v lese (5 minut). Po skončení každá skupina přečte slova, která napsala. Společné doplnění, kontrola (mohou soutěžit, kdo napsal více slov).
- Z přichystaných písmen – počáteční písmena zvířecích hrdinů v knize – domýšlí, o jaké zvíře jde, a napíše krátký příběh (cca 10 min).

K	J	M	V	Ž
krtek	Ježek	mýval	vydra	žába

- Práce s tabulkou viz výše – barevně mohou vyznačit samohlásky, souhlásky, slabikotvorné R, slabiky, tvrdé, měkké, obojetné souhlásky, vyjmenovaná a příbuzná slova, ...
- Diskuse o roli ježků v ekosystému lesa – co vědí o jezcích, kde žijí a jak jim les poskytuje útočiště – vytvoření „Mapy lesa“ na tabuli – postupně přidávat další lesní zvířata, rostliny a přírodní prvky, které v knize najdou.
- Využití názvu knihy k vymyšlení krátkého pokračování příběhu: „Jak byste našli ztracené ježky?“ – vytvoření komiksu.

UVĚDOMĚNÍ

- Každý žák obdrží text:

„A támhle jdou další, podívejte!“ ukazoval Zajíc s jedním natrženým uchem ke kraji vřesového palouku. Skutečně, z lesa se k nim blížily desítky zvířátek a v jejich čele si to rázoval pan Rejsek.

„Jsme tu zpátky, jsme tu zpátky!“ vrkal z výšky poštovní Holub.

„No to je bezvadné!“ smáli se na něj Zajíc, Vydra, Cvrčková i Žabák. „Ale jak je to možné? Jak to, že jste nakonec změnili názor?“

- Seznámení s obsahem knihy, se kterou budeme pracovat.
- Ponechám čas na zamyšlení a diskusi nad tím, proč se zvířátka sešla – čtení s předvídáním.
- Následně uvedu a přečtu přesný text z knihy s. 159:

„Ticho!“ okřikl je Rejsek. „Přece jsme se domluvili, že mluvit budu já!“ změřil si je přísným pohledem a pak pokračoval: „No, zkrátka mě v pelíšku hryzalo špatné svědomí. Že bychom se dokázali všichni sejít, abychom viděli lesní

tribunál, ale kvůli pomoci už bychom to znovu nedovedli? Tak to teda ne!" zařval s odmítavým gestem a pobídl ostatní, aby se k němu připojili, teď se to hodilo.

„Víte, ať už je Krtek zločinec nebo ne, tam dole v tunelech by se nikdo neměl ztratit a zůstat sám." Potom sklonil hlavu a škrábal se na zátýlku. Poslední, ta nejšlechetnější část jeho řeči, mu právě vypadla z hlavy.

„Všechna zvířátka," pošeptal mu někdo za zády.

„Vždyť já vím!" vztekle se ohnal, ale byl rád, protože nevěděl.

„Tak tedy," odkašlal si a pokračoval:

„Všechna zvířata by totiž měla držet pohromadě, vždy a za každé situace. Společně najdeme Ježky i Krtka!"

- Každý žák napíše na proužek papíru pár slov o přátelství/kamarádství. Kdo bude chtít, může sdílet se třídou.
- Tvorba PĚTILÍSTKU na téma „kamarádství."
- Srovnání s knihou: Jak si zvířata pomáhají? Co by se stalo, kdyby nespolupracovala? Která zvířata by si mohla navzájem pomoci? Domluva o tom, jak by pomohla jednotlivá zvířata ježkům. Je možné zahrát scénky jednotlivých dialogů.
- Práce s jiným textem z knihy:

Na scénu se přikolébal šišlající náčelník lesní policie.

„Dneš ráno na strážnici doražil ždrčený pan Mýval se svojí manželkou." Ten kontrast profesionální dikce a šlapání si na jazyk znovu vyvolával nekontrolovatelné posměšky (a nebýt Krtek zrovna v tak tísnivé situaci, snad by se sám neudržel).

„Rožbitou hlavu měl čelou od krve. Potom, čo jsme ho ošetřili, šme se vydali prozkoumat místo činu. Uvnitř šme našli nepořádek i štopy žapašu, ale ten hlavní důkaz byl schovaný až venku, ve křoví. Žbraň, kterou byl pan Mýval udeřen žežadu do hlavy!"

- Po přečtení textu rozhovor se žáky: Porozuměli jste přečtenému textu? Dokážete jej přečíst správně? Jakou vadou výslovnosti trpí hlavní vyšetřovatel Vydra a proč?
- Zkuste vyslovit hlásky - S, Z, Š, Ž, Č.
- Vysvětlení pojmu - **šiřlavost**, sigmatismus - porucha řeči projevující se nesprávnou výslovností sykavek. Je druhem funkční patlavosti. Foniatrickou léčbou je porucha odstranitelná. <https://www.svet-logopedie.cz/dyslalie/>
- Inspirace z EDU ČT <https://edu.ceskatelevize.cz/video/243-vyslovnost-pismen-c-s-z>
- Zamyslete se nad chováním zvířátek – podtržený text a vyjádřete svůj názor.

REFLEXE

Pár námětů na závěr:

- Logopedické okénko – logopedické kartičky, Double, pexeso, říkanky, básničky na správnou výslovnost.
- Pisatelství – napsat krátký text/větu, kde všechna slova budou začínat na stejnou hlásku.
- Grafomotorika – obtahování písmen, tvoření písmen z knoflíků, semínek, ...
- Výtvarná výchova – vytvoření pop-up ilustrace k přečtené knize, výroba papírové lupy k hledání zajímavostí v lese, koláž z obličejů kamarádů = tým kamarádů (třída).
- Pracovní činnosti – masky zvířat, výroba ježků z papíru nebo přírodního materiálu, plastelíny, symbol kamarádství – náramek, srdce, ...
- Ekologie – výroba plakátu: Co do lesa patří/nepatří, úklid blízkého lesa, krmení lesní zvěře v zimě.
- Prvouka – ekosystém les, stopy zvěře, lesní patra, druhy stromů a jejich plody, jaká je spolupráce zvířat v přírodě při hledání potravy nebo při obraně proti predátorům.

Pracovní list pro žáky

1. Přečti si text :

„A támhle jdou další, podívejte!“ ukazoval Zajíc s jedním natrženým uchem ke kraji vřesového palouku. Skutečně, z lesa se k nim blížily desítky zvířátek a v jejich čele si to rázoval pan Rejsek.

„Jsme tu zpátky, jsme tu zpátky!“ vrkal z výšky poštovní Holub

„No to je bezvadné!“ smáli se na něj Zajíc, Vydra, Cvrčková i Žabák.

„Ale jak je to možné? Jak to, že jste nakonec změnili názor?“

PŘÁTELSTVÍ – KDO JE SPRÁVNÝ KAMARÁD

PĚTILÍSTEK

2. Práce s jiným textem z knihy:

Na scénu se přikolébal šišlající náčelník lesní policie.

„Dneš ráno na strážnici doražil ždrčený pan Mýval še švojí manželkou.“ Ten kontrast profesionální dikce a šlapání si na jazyk znovu vyvolával nekontrolovatelné posměšky (a nebýt Krtek zrovna v tak tísnivé situaci, snad by se sám neudržel).

„Rožbitou hlavu měl čelou od krve. Potom, čo jsme ho ošetřili, šme se vydali prožkoumat místo činu. Uvnitř šme našli nepořádek i štopý žápašu, ale ten hlavní důkaž byl schovaný až venku, ve křoví. Žbraň, kterou byl pan Mýval udeřen žežadu do hlavy!“

- Porozuměli jste přečtenému textu? Dokážete jej přečíst správně? Jakou vadou výslovnosti trpí hlavní vyšetřovatel Vydra a proč?
- Zkuste vyslovit hlásky S, Z, Š, Ž, Č – logopedické okénko

Malá myška všude slídí,	Cihlu k cihle položíme,
neví, že ji kočka vidí.	vysoký dům postavíme.
„Myško myško, uteč jí,	Cement cihly pevně spojí,
kočka s chutí myšky jí.“	vysoký dům pevně stojí.
- Zakroužkuj procvičovanou hlásku.

3. Jak se ti práce dařila? Napiš pár vět, co tě překvapilo nebo zaujalo. Co ses dozvěděl nového, co tě obohatilo? Jak jste spolu spolupracovali a co se ti na hodině líbilo?
